

**แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงขององค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านโนนด อำเภอบ้านย้อย จังหวัดสงขลา**
**Guidelines For Developing Women's Chilli Paste Group Of Bannode
Tambon Administration Organisation, Saba Yoi District, Songkhla Province**

ฮามิเสาะ เจ๊ะเต็ง^{1*} และชนิษฐา ชูสุข²
Hamisoh Chedeng^{1*} and Chanisada Choosuk²

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ Master of Public Administration student, Department of Local Government, College of Local Administration.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Assistant Professor, Faculty of Environmental Management, Prince of Songkla University

* Corresponding author, E-mail: soh21255@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง และ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน พนักงานส่วนตำบล จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และตัวแทนสมาชิกกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง จำนวน 40 คน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงบ้านโนนด มีลักษณะการรวมกลุ่มทำแบบไม่เป็นประจำ ทำเฉพาะบางช่วง ทำให้สมาชิกในกลุ่มไม่มีรายได้เสริม จึงไม่เกิดแรงจูงใจ ในการเข้าร่วมในกลุ่ม ประกอบกับกลุ่มไม่มีเงินทุนหมุนเวียนและขาดความเข้มแข็งแนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงบ้านโนนด

อีกทั้งยังพบว่า ต้องมีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง ทั้ง 4 ด้าน 1) ด้านคน 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการบริหารจัดการ ข้อเสนอแนะได้แก่ 1) การส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงให้มีบทบาทมากขึ้นในการจัดโครงการ/กิจกรรม 2) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง 3) ทำให้กลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงในพื้นที่มีรายได้ที่แน่นอนและ 4) หาดตลาดรองรับเพื่อจำหน่ายสินค้าในตลาดที่ใหญ่ขึ้น

คำสำคัญ: กลุ่มอาชีพองค์การบริหารส่วนตำบล, แนวทางการพัฒนา, สภาพการบริหารจัดการ, กลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง

Abstract

The objectives of this research are to study the administrative and management system of chili paste occupational group of Ban Node Tambon Authority Administration (TAO) and to suggest the guidelines in developing the occupational group. This qualitative research is based on semi-structured interviews comprising with 1 elected local official, 1 municipal staff, 1 member of TAO council, 1 representative of community organization, and 40 representatives of chilli paste occupational group. Results show that the ladies have formed the group but the activities have conducted occasionally. Then the members of the chilli group do not have certain income. This leads to the minimal incentive in running the activities. Further, as a result of insufficient budget and weak network group can also be other difficulties of this group.

Guidelines in developing the chilli paste occupational group comprising with the administrative and managerial system towards 1) manpower, 2) budget, 3) tools and instruments, and 4) administrative dimension. Suggestions include 1) supporting and stimulating the role of the ladies in initiating projects and activities, 2) supporting the budget for certain income generator, and 4) providing the market place for the products.

Keywords: Occupational group, Tambon Administrative Organisation (TAO),
Development Guidelines, Condition Management,
Women's Chilli Paste Group.

บทนำ

กลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงตำบลบ้านโนนด เป็นกลุ่มอาชีพหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการบริหารงานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2555 จนถึงปัจจุบัน

จากการสังเกตกลุ่มอาชีพดังกล่าวของผู้วิจัย พบว่า กลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงมีการรวมกลุ่มแบบไม่ทำเป็นประจำ ทำเฉพาะบางช่วงทำให้สมาชิกในกลุ่มไม่มีรายได้เสริมจึงไม่เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมในกลุ่มประกอบกับกลุ่มก็ไม่มีเงินทุนเวียน และขาดความเข้มแข็ง

อาทิเช่น แหล่งเงินทุนไม่เพียงพอ และไม่มีเงินทุนหมุนเวียนทำให้กลุ่มเครื่องแกง ขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ และอาจมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมายที่ทำให้กลุ่มไม่เข้มแข็ง จึงมีผลทำให้กลุ่มเครื่องแกงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพของราษฎรในพื้นที่นั้น การดำเนินการด้านการส่งเสริมอาชีพค่อนข้างจะเห็นผลในการพัฒนาซ้ำ ไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ในส่วนของประชาชนเองก็ไม่ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาอาชีพเสริมของตนเองอย่างจริงจัง

การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมด้านการพัฒนาอาชีพที่ผ่านมาเป็นการรวมกลุ่มที่เกิดจากการกระตุ้นและชี้แนะจากภาคราชการ จึงเป็นการรวมกลุ่มกันแบบหลวมๆ หรือเป็นกลุ่มเฉพาะกิจ ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นสาเหตุหนึ่งในการขัดขวางการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะแตกต่างจากกลุ่มอาชีพสตรีอื่น ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด อำเภอสบไถ่ จังหวัดสงขลา มีความสนใจที่จะศึกษาว่า ทำไมกลุ่มอาชีพเครื่องแกงขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนดจึงไม่สามารถบริหารกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนจนทำให้เกิดรายได้แก่สมาชิกได้ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพเครื่องแกงให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มอาชีพ ดังนี้

กลุ่มในหมู่บ้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มของประชาชนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยยึดหลักการอุดมการณ์เหมือนกัน เพื่อให้ความช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกในการครองชีพ ซึ่งนำไปสู่การลงทุนทางเศรษฐกิจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน (พงศศักดิ์ ไชยวงศ์วัฒน์, 2540)

มูลเหตุสำคัญในการรวมกลุ่มของชุมชน คือ ต้องการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อการครองชีพของคนในชุมชน มีการส่งเสริม และสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ในด้านเงินทุนและความรู้ เพื่อประกอบอาชีพ อีกทั้งต้องการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

รวมทั้งยังมีองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้กลุ่มมีประสิทธิภาพ

พนม ลีมาเรีย (2522) กล่าวว่า การที่กลุ่มจะอยู่รอดและมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น หรือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมจนกลุ่มแตกสลาย ขึ้นอยู่กับกลุ่มว่า มีประสิทธิภาพหรือไม่ หากกลุ่มมีประสิทธิภาพ ก็จะสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่ม และช่วยให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ส่วนกลุ่มที่ขาดประสิทธิภาพ คือ กลุ่มที่ไม่สามารถสนองความต้องการของกลุ่มและสมาชิกได้

อย่างไรก็ตามยังมีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการและการบริหารจัดการ กล่าวคือ คำว่า “การจัดการ” หรือการบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจของสมาชิกในองค์การ

โดยการตระหนักต่อความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังในด้านความเจริญก้าวหน้า ในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนด (พะยอม วงศ์สารศรี และคณะ, 2545:25-26)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด อำเภอสบไชย จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง และนำมาปรับใช้ในการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด อำเภอสบไชย จังหวัดสงขลา

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มในการพัฒนา ได้ถูกนำมาอธิบายในหลายความหมายไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาวบ้าน กลุ่มเพื่อนเกลอ องค์กรชุมชน องค์กรชาวบ้าน หรือองค์กรภาคประชาชน โดยแนวคิดหลักของคำว่า “กลุ่ม” มาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในสังคม ชุมชน และมารวมกันเป็นเพื่อน เป็นกลุ่ม เพื่อร่วมคิดร่วมทำการพัฒนาชุมชนและสร้างสรรค์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและชุมชน โดยมีผู้ให้นิยามของคำว่า “กลุ่ม” ดังนี้ (โกวิท พวงงาม, 2553: 295 – 298)

ในปัจจุบันส่วนใหญ่ยอมรับว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการในการทำงานกับชุมชนอย่างหนึ่งมากกว่า โดยที่มุ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงจากภายในตัวบุคคลเป็นประการสำคัญ โดยเฉพาะความสำนึกในปัญหาต่าง ๆ หรือเมื่อเกิดความไม่พอใจอะไรขึ้นมา ก็จะเริ่มคิดค้นหาทางออกให้แก่ปัญหานั้นโดยร่วมกันตัดสินใจ จนกระทั่งถึงขั้นลงมือกระทำตามที่ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจไว้ตอนต้นการพัฒนาชุมชนนั้น

ถือได้ว่า คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถและพลังงานซ่อนเร้นแฝงอยู่ อันได้แก่ กำลังความคิด แรงงาน ฝีมือ ทักษะ ฯลฯ ซึ่งพลังงานเหล่านี้ถ้าได้รับการขุดค้นและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนก็จะสามารถบันทาลความสำเร็จทั้งปวงให้แก่ชุมชนได้ต่อไปในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

1. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

1.1 กลุ่ม (Group) หมายถึง กลุ่มในหมู่บ้านที่มีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มของประชาชนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยยึดหลักการอุดมการณ์เหมือนกัน เพื่อให้ความช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกในการครองชีพ ซึ่งนำไปสู่การลงทุนทางเศรษฐกิจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน (พงศศักดิ์ ไชยวงศ์วัฒน์, 2540)

กล่าวโดยสรุป กลุ่ม หมายถึง กลุ่มในหมู่บ้านที่มีลักษณะการรวมตัวของประชาชน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาทำงานร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของตนเองที่นำไปสู่การพัฒนาตนเองและชุมชน

1.2 มวลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่ม

มวลเหตุสำคัญในการรวมกลุ่มของชุมชน คือ ต้องการรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อการครองชีพ คนในชุมชนมีปัญหาด้านสุขภาพได้รับคำแนะนำ ส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ต้องการเงินทุนและความรู้ เพื่อประกอบอาชีพ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

1.3 องค์ประกอบที่ทำให้กลุ่มมีประสิทธิภาพ

พนม ลีมาอารีย์ (2522) กล่าวว่า การที่กลุ่มจะอยู่รอดและมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น หรือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมจนกลุ่มแตกสลาย ขึ้นอยู่กับกลุ่มว่า มีประสิทธิภาพหรือไม่

กลุ่มมีประสิทธิภาพ หมายถึง กลุ่มที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่ม และความ ต้องการของสมาชิกแต่ละคนของกลุ่มได้สำเร็จ ช่วยให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ส่วนกลุ่มที่ขาดประสิทธิภาพ คือ กลุ่มที่ไม่สามารถสนองความต้องการของกลุ่มและสมาชิกได้ ไม่สามารถนำกลุ่มไปถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้ กลุ่มที่มีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณา 7 ประการ ได้แก่

1. การยึดเหนี่ยวกันและผลผลิตของกลุ่ม (Cohesiveness and productivity)
2. ขนาดของกลุ่ม (Size)
3. จุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Group goal)
4. ค่านิยมและป้าทสถาน (Values and norms)
5. ลักษณะสมาชิก (Membership)
6. ผู้นำ (Leader)
7. การสื่อสารภายในกลุ่ม (Communication)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการและการบริหารจัดการ

2.1 ความหมายของการจัดการ

การจัดการ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Management” เหมือนกับคำว่า Administration” คำว่า “การจัดการ” หรือการบริหาร มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายอย่าง ในที่นี้ หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการ ใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์การ

การตระหนักต่อความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังในด้านความเจริญก้าวหน้า ในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนด (พะยอม วงศ์สารศรี และคณะ, 2545: 25-26)

ความหมายของการจัดการในปัจจุบันจะเน้นเรื่อง ประสิทธิภาพ(Effectiveness) และ ประสิทธิภาพ(Efficiency) ดังนั้น ความหมายของการจัดการในแนวความคิดนี้ เป็นกระบวนการในการ

บริหาร และประสานทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

หากมองการจัดการทางธุรกิจในเชิงกระบวนการตามแนวความคิดการจัดการแล้ว กล่าวได้ว่ากระบวนการในการจัดการธุรกิจนั้น ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคนต้องปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ภารกิจ หรืองานทั้งหลายของคนในหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรทำอยู่ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยการใช้วิธีการวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การจัดการคนเข้าทำงาน (Staffing) การอำนวยการหรือการสั่งการ (Directing) และการควบคุม (Controlling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 44 คน โดยวิเคราะห์และประมวลผลด้วยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปใจความสำคัญเป็นความเรียงในลักษณะการพรรณนา (Descriptive)

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก(Sample).ผู้ให้ข้อมูลหลักจากกลุ่มประชากร จำนวน 44 คน และสัมภาษณ์จำนวน 44 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายกฯ ที่ได้รับมอบหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด จำนวน 1 คน นักพัฒนาชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด จำนวน 1 คน สมาชิกกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด จำนวน 40 คน โดยสัมภาษณ์จากประธานกลุ่มอาชีพ เภรณูญิกของกลุ่มอาชีพ เลขานุการกลุ่มอาชีพ และจากสมาชิกกลุ่มอาชีพเครื่องแกง

2. วิธีการเข้าพื้นที่และผู้ให้ข้อมูลหลัก มีการใช้วิธีการโดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยยึดผู้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนดเท่านั้น

3. กระบวนการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด ด้านคนกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มทั้งหมด 40 คนมีการคัดเลือกสมาชิกในกลุ่ม จากการเสนอชื่อและโหวตเสียงภายในกลุ่ม เอาเสียงข้างมาก สมาชิกมีเท่าเดิมมีการแบ่งหน้าที่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรณูญิก ผู้ช่วยเภรณูญิกประธานกลุ่มคอยดูแลในการบริหารกลุ่มเป็นอย่างดี ในทุกด้าน มีการประชุมกลุ่มทุก ๆ เดือน มีสมาชิกเข้าประชุมเพียง 20-25 คนเท่านั้น ส่วนที่เหลือไม่มาประชุม คนที่มาทำงานกลุ่มจริง ๆ มีแค่ 10-12 คน

ส่วนสมาชิกที่เหลือ นาน ๆ จะเข้ามากลุ่มสักครั้ง มีการอบรมปีละ 1 ครั้ง ทางอบต. จัดให้มีการอบรมอาชีพเพื่อให้มีความรู้ในด้านอาชีพและนำมาประกอบอาชีพเสริม ใช้เวลาช่วงบ่าย เวลา 13.00-17.00 น.ในการร่วมกลุ่มเพื่อผลิตเครื่องแกง มีสมาชิกบางคนมีปัญหาทำให้เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่ม

บางคนไม่ทำตามหน้าที่ตนเอง ประธานกลุ่มจะมีมาตรการโดยเรียกประชุมชี้แจงและสอบถามปัญหาต่าง ๆ

ด้านงบประมาณ มีการใช้จ่ายงบประมาณซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้ ซึ่อดีตดูดิบต่าง ๆ ซึ่อุปกรณัต่าง ๆ ในการทำเครื่องแกงแบ่งให้สมาชิกในกลุ่มบ้าง ส่วนงบประมาณซึ่งได้มาจาก อบต. และการระดมเงินของสมาชิก กลุ่ม กลุ่มมีรายได้เดือนละ 30,000-40,000 บาท มีรายจ่ายเดือนละ 15,000 - 20,000 ได้แก่ ค่าไฟ ค่าน้ำ ค่าวัสดุดิบ ค่าถุงใส่เครื่องแกง ค่าอุปกรณัต่าง ๆ มีการทำบัญชี เลขานุการกลุ่มเป็นผู้ทำบัญชี

ด้านวัสดุอุปกรณั ปัญหาของกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงที่สำคัญ คือวัสดุ อุปกรณั มีไม่เพียงพอ เพราะช่วงหน้าแล้งวัสดุดิบที่ปลูกเอง เช่น พริก ตะไคร้ ข่า ขิง ฯลฯ จะขาดแคลน ต้องไปหาซื้อในตลาด ทำให้ประสบปัญหาในด้านต้นทุนสูงและวัสดุดิบไม่เพียงพอ กับความต้องการประกอบกับวัสดุดิบจะหายากมาก และมีราคาแพงทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง ส่วนวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณั ยังมีไม่พร้อมและอุปกรณับางอย่างไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมกับการใช้งาน ทำให้การผลิตเครื่องแกงต้องใช้ระยะเวลาานานพอสมควร ผลผลิตออกมาไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

ด้านการบริหารจัดการ มีการประชุมทุก 1 เดือน มีการใช้การโหวตจากสมาชิกในกลุ่มจากเสียงข้างมาก กรณีต้องตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน ส่วนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตอนนี้จำหน่ายเฉพาะในชุมชนเท่านั้นและกำลังมองหาตลาดในอำเภอที่กลุ่มอยู่ ส่วนปริมาณความต้องการของผู้บริโภค มีเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ มีการติดป้ายไว้นิลในกลุ่มเท่านั้น

ในการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน ในพื้นที่ โดยการสนับสนุนงบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนดส่วนหนึ่ง จากเกษตรอำเภอ จาก การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและจากฝีมือแรงงานจังหวัดอีกส่วนหนึ่ง ส่วนอาคารสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ไม่มีต้องเช่าเขาอยู่ ยังไม่มีโรงเรือนที่เหมาะสมที่ใช้สำหรับประกอบการ

อีกทั้งผลิตภัณฑ์ยังไม่มีเครื่องหมายฮาลาล ณ ปัจจุบัน กำลังจะขอเครื่องหมายฮาลาล กรณีคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร หากแต่ผู้นำกลุ่มมีภาวะการเป็นผู้นำที่ดี สามารถบริหารจัดการกับปัญหาได้อย่างทันท่วงที สิ่งที่เป็นปัญหาหลัก ๆ เกิดจากการไม่มีตลาด มีเฉพาะในชุมชนของกลุ่มเองเท่านั้นและปัญหาสมาชิกกลุ่มไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม (กิตติ โคกเขา,2556)

4. แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด ให้ความสำคัญกับสตรีในพื้นที่ และพยายามส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มอาชีพสตรีให้มีบทบาทมากขึ้น ที่ผ่านมาจึงได้จัดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรี ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรี การสร้างเครือข่าย และการทัศนศึกษาดูงานเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ให้เข้ากับกลุ่มอาชีพสตรีของตนเอง

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด ยังเป็นหน่วยงานหลักที่คอยประสานงานระหว่างหน่วยงานอื่นหรือเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน เช่น การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด กับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ในตำบลบ้านโหนดมีประชากรเพศหญิงใกล้เคียงกับเพศชาย ซึ่งหากสามารถพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีให้มีบทบาทก็จะทำให้ประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนดมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนดมีแนวคิดจะจัดทำแผนการพัฒนาของกลุ่มอาชีพสตรี ซึ่งวิจัยในครั้งนี้จะทำการสัมภาษณ์กลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงในตำบลบ้านโหนด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาสตรีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด ตำบลบ้านโหนด อำเภอสบไถ่ จังหวัดสงขลา

ซึ่งสามารถพัฒนาโดยแบ่งออกเป็น ด้านการบริหารจัดการ ด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ด้านการมีส่วนร่วมในการเมืองของกลุ่มสตรี ด้านชีวิตครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยสามารถนำผลการศึกษามากำหนดแนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพสตรี ดังนี้

1) คน ทางสมาชิกกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงต้องการคนที่มีความรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป ต้องการให้มีการอบรมอาชีพปีละ 2 ครั้ง ไปทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ และมีสมาชิกกลุ่มอาชีพที่แน่นอน

2) ด้านงบประมาณ สมาชิกกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงต้องการงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ ต้องการมีเงินทุนที่หมุนเวียน สมาชิกในกลุ่มมีการลงทุน สมาชิกในกลุ่มสามารถมีรายได้เสริมที่แน่นอน

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ สมาชิกกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง ต้องการโรงเรียนในการผลิตเครื่องแกงที่ถูกสุขลักษณะ ต้องการวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและมีตราสินค้าที่ถูกต้อง

4) ด้านการบริหารจัดการ สมาชิกกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงต้องการให้มีการจดทะเบียนที่ชัดเจน ทางกลุ่มจะต้องมีการสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม ทุก ๆ ปี กลุ่มต้องการให้มีการวางกฎระเบียบและกฎเกณฑ์ และให้มีประชาสัมพันธ์ในหลายแนวทางเพื่อให้การกระจายสินค้าออกไปสู่ตลาดกลาง

5. ผลการวิจัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด ได้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงขึ้นมาตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน โดยมีประธานกลุ่มอาชีพเป็นผู้ริเริ่มมาตั้งแต่แรก นับเป็นเวลา 10 ปีแล้ว สภาพการบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ยังมีปัญหาให้แก้ไขอีกมาก ลักษณะการรวมกลุ่มทำแบบไม่เป็นประจำทำเฉพาะบางช่วง เนื่องจากกลุ่มไม่มีเงินหมุนเวียนและขาดความเข้มแข็ง

ต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนดได้พยายามส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงให้มีบทบาทมากขึ้น และได้จัดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับการโครงการพัฒนาของกลุ่มอาชีพสตรีของประชาชน การสร้างเครือข่าย และการทัศนศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ให้เข้ากับกลุ่มสตรีของตนเอง นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด ยังเป็นหน่วยงานหลักที่คอยประสานงานระหว่างหน่วยงานอื่นหรือเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน เช่น การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด กับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายองค์กรสตรี

ในขณะนี้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด เป็นองค์กรหลักที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง ที่คอยให้คำแนะนำและปรึกษาในด้านของกลุ่มอาชีพ แต่กลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงก็ต้องพึ่งตนเองด้วย จะอาศัยงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนดอย่างเดียวไม่ได้

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงและนำมาปรับใช้ในการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 คน

ผลการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด ต่างเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นฝ่ายที่สนับสนุนงบประมาณให้กับกลุ่มอาชีพสตรีในพื้นที่ ทั้งมีการจัดโครงการจัดฝึกอบรมและทัศนศึกษาดูงานให้กับกลุ่มอาชีพสตรีอยู่อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการ จัดตั้งคณะกรรมการของกลุ่มนอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด ยังเป็นหน่วยงานหลักที่คอยประสานงานระหว่างหน่วยงานอื่นหรือเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน

เช่น การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด กับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายองค์กรสตรี เมื่อเกิดการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีขึ้น จะส่งผลให้เกิดประโยชน์เกิดการจัดสรรให้เหมาะกับขนาดของพื้นที่และประชากรแล้ว

สิ่งที่น่าจะเป็นวิธีการที่ทำให้เม็ดเงินลงถึงกลุ่มผู้หญิงในท้องถิ่นอย่างแท้จริงก็คือ การมีคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในระดับหมู่บ้าน ที่มุ่งสร้างอาชีพสตรี เพื่อให้เม็ดเงินลงไปสู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรงและเพื่อนำไปประกอบอาชีพและขยายกิจการของตนเองได้อย่างเท่าเทียมกันให้มากที่สุด โดยอาจจะเลือกพิจารณาสนับสนุนกลุ่มผู้หญิงที่ด้อยโอกาส หรือที่ยากจนที่สุดเป็นอันดับแรก

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด ส่งเสริม สนับสนุนให้กลุ่มอาชีพสตรีในพื้นที่มีรายได้เกิดผลดีต่อความเข้มแข็งในครอบครัว และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด วางแผนการดำเนินการแก้ปัญหาการประสบความล้มเหลวของกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงในแต่ละกลุ่ม อย่างเป็นระบบ มีการบูรณาการการทำงาน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จะส่งผลให้เกิดความเป็นเอกภาพและทั่วถึงเท่าเทียมกัน

โดยควรมุ่งส่งเสริมการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงให้มีความกล้าที่จะแสดงบทบาทตนเองกล้าแสดงออก ในการนำความรู้ที่ตัวเองได้รับไปเผยแพร่ให้คนอื่นทราบให้มากที่สุด ฝึกการถ่ายทอดภูมิปัญญา ที่มีออกมาสู่สาธารณชน และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มอาชีพสตรีในพื้นที่ ให้ได้รับการศึกษาจนจบมัธยมศึกษาตอนปลายให้มากที่สุด รวมไปถึงการพัฒนาความรู้ในการพัฒนาตนเอง และครอบครัวต่อไปได้

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนด ตั้งงบประมาณ เพื่อรองรับการพัฒนาบทบาทสตรี ในพื้นที่สร้างอาชีพ และรายได้ให้เกิดขึ้น มีแผนการก่อสร้างอาคาร สถานที่ที่เหมาะสมในการฝึกอบรมการส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรี จัดซื้อเครื่องมือที่ทันสมัย ในการผลิตบรรจุภัณฑ์ จัดฝึกอบรมให้สมาชิกในกลุ่มสตรี เรียนรู้การตลาดเพื่อรองรับผลิตสินค้าที่ผลิตออกมา เพื่อจำหน่ายภายในตำบล และออกจำหน่ายสู่ตลาดภายนอกได้ ก่อเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลบ้านโนนด ต่อไป

ผลการศึกษาที่ได้พบว่า มีความสอดคล้องกับการศึกษาของสิบเอกสมนึก เดชโพธิ์ (2551) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมโดยองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ยังพบว่า เคยได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล 4 ประเด็น คือ ด้านวิชาการ ด้านครุภัณฑ์ ด้านงบประมาณ ด้านเงินทุนหมุนเวียน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ส่วนด้านการตลาดได้รับการสนับสนุนปีละ 2 ครั้ง ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน 3 ด้านคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการซื้อผลิตภัณฑ์ และด้านการตลาด ได้รับการติดตาม ตรวจสอบหรือนิเทศจากเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ได้รับข่าวสารหรือวิชาการในด้านต่าง ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลและจากสำนักงานพัฒนาชุมชน ความสามารถในการสนองความต้องการของสมาชิกของกลุ่มอาชีพที่ตอบสนองมากมี 3 ประเด็น คือ สมาชิกเกิดความกระตือรือร้น กลุ่มอาชีพสามารถพบปะและช่วยเหลือกันในการประกอบอาชีพมากขึ้น และกลุ่มอาชีพได้ดำเนินกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกส่วนใหญ่

ด้านการบริหารกลุ่มและผลผลิตของกลุ่ม พบว่ากลุ่มที่ประสบความสำเร็จ คือ กลุ่มที่มีระเบียบข้อบังคับในการบริหารกลุ่มอาชีพอย่างชัดเจน ด้านกิจกรรมผลผลิตพบว่า กลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จคือกลุ่มที่มีผลผลิตที่ผลิตได้จำหน่ายในหมู่บ้าน/ตำบล

ด้านแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพโดยองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ทางกลุ่มต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านการตลาด ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการผลิตใหม่และทันสมัย ด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ด้านสถานที่ตั้งกลุ่มอาชีพและด้านการประชาสัมพันธ์กลุ่มอาชีพและผลิตภัณฑ์กลุ่ม ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนดได้ดำเนินการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเช่นเดียวกัน

การบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี ด้วยการพัฒนาให้สตรีมีอาชีพ มีรายได้ โดยการจัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีขึ้นในพื้นที่ ตามแนวพระราชดำริสแนทางเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเป็นการใช้กลไกของการพัฒนาบุคคลเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งควรใช้ทุนทางสังคม เป็นส่วนเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต เนื่องจากทุนทางสังคม ถือเป็นทุนสำคัญที่เสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีงามของคนในสังคม และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการปกครองของประเทศไทยตลอดมา

สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มอาชีพ ดังนี้

พงศ์ศักดิ์ ไชยวงศ์วัฒน์ (2540) กล่าวว่า กลุ่มในหมู่บ้าน มีการรวมกลุ่มของประชาชนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยยึดหลักการอุดมการณ์เหมือนกัน เพื่อให้ความช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกในการครองชีพ ซึ่งนำไปสู่การลงทุนทางเศรษฐกิจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน

มูลเหตุสำคัญที่เกิดการรวมกลุ่มของชุมชน เพื่อต้องการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ให้เพียงพอต่อการครองชีพของคนในชุมชน โดยการสนับสนุนด้านเงินทุน และเพิ่มทักษะความรู้ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ และเพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

พนม ลิ่มอารีย์ (2522) กล่าวว่า การที่กลุ่มจะอยู่รอดและมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น หรือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมจนกลุ่มแตกสลาย ขึ้นอยู่กับกลุ่มว่า มีประสิทธิภาพหรือไม่ หากกลุ่มมีประสิทธิภาพ ก็จะสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่ม และช่วยให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

อย่างไรก็ตามยังมีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการและการบริหารจัดการ ที่ต้องมีการตระหนักต่อความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังในด้านความเจริญก้าวหน้า ในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนด (พะยอม วงศ์สารศรี และคณะ, 2545:25-26)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

การบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี ด้วยการพัฒนาให้สตรีมีอาชีพ มีรายได้ โดยการจัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีขึ้นในพื้นที่ ตามแนวพระราชดำริสแนทางเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเป็นการใช้กลไกของการพัฒนาบุคคลเป็นพลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ควรใช้ทุนทางสังคม เป็นส่วนเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะทุนทางสังคมถือเป็นทุนสำคัญที่เสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีงามของคนในสังคม และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการปกครองของประเทศไทยตลอดมา

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาส่งเสริม

รัฐต้องสนับสนุนให้เกิดระบบสวัสดิการ เพื่อรองรับกลุ่มอาชีพของสตรีให้มีบทบาท และสามารถพัฒนาตนเองให้มีความทัดเทียมกับเพศชายได้ในอนาคต ให้สตรีเกิดการพึ่งตนเองในระยะยาวโดยการส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ครอบครัวมีโอกาสทบทวนตนเอง ค้นหาคุณค่า และศักยภาพที่มีในตนเองในการเสริมพลังหรือความเข้มแข็งแก่ครอบครัว เช่น การส่งเสริมกิจกรรมเชิงกลุ่มหรือเครือข่ายของกลุ่มที่เผชิญปัญหาแบบเดียวกัน หรือการฝึกอบรมทักษะการบริหารจัดการของตนเองมีการเพิ่มศักยภาพในเรื่องงานอาชีพและการมีรายได้ มีการจัดบริการเสริมที่จำเป็นให้แก่ครอบครัว เพื่อใช้ในการตัดสินใจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาความมั่นคงของครอบครัวในลักษณะนี้ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

ควรศึกษาความต้องการในการพัฒนากลุ่มอาชีพสตรีในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชน ผู้วิจัยขอเสนอการศึกษาดังนี้ 1) การศึกษาการดำเนินงานกลุ่มอาชีพสตรีในพื้นที่แบบบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การศึกษาผลการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพสตรีในพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะนำไปสู่การพัฒนา เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ โคกเขา.(2556).ข้อมูลทะเบียนประวัติเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกง. นักพัฒนาชุมชน
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด:11 พฤษภาคม 2556.
- โกวิท พวงงาม.(2553).แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มในการพัฒนา : 295-298.
- นาวิ นิภาพุกษ์.(2553).แนวทางการพัฒนาอาชีพในตำบลโนนสะอาด อำเภอบ้านม่วง
จังหวัดสกลนคร.รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
(สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น).ขอนแก่น.วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พงศ์ศักดิ์ ไชยวงศ์วัฒน์ .(2540). บทบาทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับการพัฒนาหมู่บ้าน
เหล่าตำบลแคว ตำบลลิ้นแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พะยอม วงศ์สารศรี และคณะ .(2545).แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการและการบริหารจัดการ:หน้า 25-26.
- พนม ลีอารีย์.(2522).กลุ่มสัมพันธ์.กาฬสินธุ์:จิตรภัณฑ์การพิมพ์.
- ภูวรินทร์ เนียมจิตร.(2552).การพัฒนาอาชีพทอผ้าไหมขององค์การบริหารส่วนตำบลข้า
อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ.รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต.(สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น).ขอนแก่น.วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2544).เศรษฐกิจและสังคม
สะท้อนภาพชุมชนเข้มแข็ง จากการศึกษา 4 ภาค.ม.ป.ท.
- สมนึก เดชโพธิ์.(2551). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมโดย
องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่.รายงาน
การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.(สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น).
ขอนแก่น.วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด.(2558).แผนพัฒนา 3 ปี (2558-2560).สงขลา:
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด.